

Foc virtual

Què hauria passat si el foc que va consumir el Liceu ara fa tres setmanes s'hagués pogut dirigir cap a un altre edifici? EL TEMPS ha demanat l'opinió a diverses personalitats del món de la cultura. Les respostes parlen per si soles.

El Liceu es va cremar fa tres setmanes. Tres setmanes després de les darreres flamarades que van consumir el teatre del Liceu, el foc de la polèmica es comença a perfilar en totes direccions. Els interrogants sobre el futur del teatre, el procés de remodelació, la seva organització, la participació de les institucions, la postura dels propietaris, les reivindicacions dels veïns desnonats, entre d'altres, converteixen definitivament el Liceu en un dels temes estrella del panorama cultural a Barcelona i a tot el país per als pròxims temps.

Tothom ha lamentat la pèrdua del Liceu d'una manera més o menys sentida. Tot i que les males condicions de seguretat del teatre feien témer el pitjor, l'incendi formava part d'una maledicció. Conta la llegenda que una monja de les que van haver de deixar el convent que ocupava el solar del que avui és el Liceu va predir que el teatre seria víctima de dos incendis i un atemptat amb bomba abans de la seva destrucció final. Ara mateix, les malediccions ja s'han acomplert i el Liceu ha quedat reduït a cendres, ferralla i murs emmascarats. Però què hauria passat si la maledicció del Liceu s'hagués pogut manipular? Què hauria passat si en lloc de cremar el Liceu s'haguessin pogut traslladar les flames a un altre edifici? El sentiment de pèrdua, la mobilització general hauria estat la mateixa? Partint d'una proposició impossible —Si hagués pogut triar, què hauria deixat que es cremés en lloc del Liceu?— EL TEMPS ha demanat l'opinió a unes quantes personalitats del món cultural i artístic.

En línies generals la pregunta ha fet somriure tots els enquestats, tret d'alguns cas en què els ha indignat per considerar-la poc seriosa o simplement han declinat contestar. Però entre els qui han acceptat de donar la seva opinió s'han anat teixint coincidències. Així, després de les consultes, s'ha configurat un grup que coincideix a preferir la destrucció del temple de la Sagrada Família en comptes del Liceu. Vicenç Altaió n'és un, però puntualitza que el que hauria deixat cremar són "les falsificacions arquitectòniques i els afegitons escultòrics" obra de l'escultor Subirachs. Altaió, que ja va encapçalar una campanya de protesta contra la continuació de la construcció del temple de

ALBERT HERAS

L'incendi del Liceu ha aixecat molta més polèmica que no s'esperava. És, sens dubte, el tema estrella del panorama cultural de Barcelona.

Gaudí l'any 1988 és el primer d'una llista d'enquestats que ha contestat en el mateix sentit. Lluís Permanyer, cronista de la ciutat, tot i que té catalogats un bon nombre d'edificis que fóra bo de tirar a terra, es decanta per la Sagrada Família, però "per la seva part moderna, la que s'ha construït després de Gaudí". El galerista Joan Gaspar insisteix en el mateix punt, però especifica: "posats a demanar, jo demanaria un foc selectiu que cremés la Sagrada Família però no tota, només els afegits que

s'hi han fet". Rafel Tous, col·leccionista d'art, també hauria preferit un incendi a la Sagrada Família "tal com està ara. Si s'hagués cremat, s'hauria deixat de reconstruir". Però Tous va més enllà i també anomena "L'edifici de l'Illa Diagonal i el Moll de la Fusta, per dir-ne només dos". Josep Ramoneda, director de la Casa de la Caritat, també s'apunta a aquest carro: "Jo hauria deixat que es cremés la Sagrada Família del Subirachs". Finalment, l'editor Jaume Vallcorba prefereix no parlar de foc i diu "Jo agafaria la Sagrada Família, la faria a peces i la vendria als japonesos perquè la tornessin a aixecar a Osaka".

Deixant a banda la resposta amb més adeptes, un altre grup d'enquestats ha coincidit a contestar que ells no cremarien res, que no són uns incendiaris. És el grup que podríem anomenar "Els Prudents": Baltasar Porcel, Santi Arisa, Andreu Alfaro, Ovidi Montllor.

Josep Benet, que també és prudent, contesta amb una resposta inconcreta: "n'hi ha molts que haurien de desaparèixer".

Joan Font, dels Comediants, i l'artista plàstic Perejaume, coincideixen a decantar-se per la desaparició de l'edifici d'El Corte Inglés. Font, a més, hi afegeix "un edifici de Canet de Mar que la majoria de gent suposo que desconeix però que és horrible: la Rodolera". Perejaume hi afegeix "el 90% dels blocs i hotels de la

costa, no tant els edificis sinó la misèria professional dels arquitectes que els van projectar. A la plaça de Catalunya de Barcelona jo trobo que hi hauria molta feina a fer, moltes coses a tirar a terra, entre elles el monument al president Macià i no pas pel president. Jo crec que un bon homenatge a Macià hauria estat tirar a terra el Corte Inglés".

Joan Brossa aporta un punt de vista nou: "Jo cremaria la plaça de toros de les Arenes perquè això dels toros és una cosa passada de moda. En lloc d'això, estaria bé que al seu lloc s'hi fes un museu o un teatre. Però estaria bé que fos un teatre per als grups joves que no tenen tribuna on mostrar la seva feina. De totes maneres, lamento el desastre del Liceu que, per cert, va tenir un final wagnerià, molt en la línia de la llarga tradició que el teatre tenia en aquest compositor".

El dramaturg Josep Maria Benet i Jornet vacil·la a l'hora de contestar i explica el seu raonament: "El primer que se m'ha acudit és que podria desaparèixer perfectament cremat l'edifici del Walden II. Però pensant-hi més, crec que seria millor que cremés l'edifici de la comissaria de Policia de la Via Laietana i, al seu lloc, fer-hi una placeta amb arbres."

Però Quim Monzó és qui respon a la pregunta amb més determinació. "Jo tornaria a cremar el Liceu", i afegeix: "En una entrevista que em van fer l'octubre del 93 a la revista *Catalunya Música*, em van preguntar quina seria l'experiència musical que m'agradaria viure i jo vaig dir que la retirada de subvencions al Palau de la Música, al Liceu i altres semblants. Amb la gravadora apagada vaig apostar per l'enderrocament d'aquests edificis, però jo mateix vaig dir que era impossible."

L'arquitecte Alfred Arribas clou el capítol de les respostes que aquesta enquesta ha recollit. Arribas es decanta per deixar que es cremi la presó Model per les condicions de l'edifici, la seva concepció i la seva situació dins la ciutat. Per Arribas aquest seria un dels relativament pocs exemples que ell escolliria de la ciutat de Barcelona, una ciutat on, segons ell, "quedaria poc per cremar, després de les darreres actuacions urbanístiques que han anat lligades als Jocs Olímpics. Potser la zona que queda pendent de resoldre a la ciutat és el centre històric". Centrant-se en la destrucció del Liceu, Arribas comenta: "com a espectador, la desaparició del Liceu és una gran desgràcia —no pas per l'arquitectura, que no era extraordinària—, però, després del clamor unànim dels primers moments, el tema del Liceu ha representat un revifament del panorama arquitectònic com si tothom s'hi vegés compromès a dir-hi alguna cosa. Crec que com més dies i anys passin, més que el motiu de la desaparició, serà important el debat, la discussió".

Xènia Bussé

La Sagrada Família de Barcelona. L'enquesta d'EL TEMPS ha configurat un grup que coincideix a preferir la destrucció del temple en comptes del Liceu.